

Název judikátu:	Akciová společnost. Představenstvo. Omezení práva představenstva jednat jménem společnosti.
Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	09/23/2003
Spisová značka:	29 Odo 216/2003
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2003:29.ODO.216.2003.1
Typ rozhodnutí:	Rozsudek
Heslo:	
Dotčené předpisy:	§ 191 předpisu č. 513/1991Sb.
Kategorie rozhodnutí:	B

NEJVYŠŠÍ SOUD

ČESKÉ REPUBLIKY 29 Odo 216/2003-73

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Štenglové a soudců JUDr. Františka Kučery a JUDr. Zdeňka Krčmáře v právní věci žalobkyně, H. p. h., a.s. - v likvidaci, zast. JUDr. T. P., advokátem, proti žalovanému S. c. p., zast. JUDr. J. V., advokátem, o povinnost vydat výpis ze zákonné evidence cenných papírů, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 54 Cm 48/2001, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 3. prosince 2002, č. j. 5 Cmo 346/2002-51, takto:

I. Dovolání se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem změnil odvolací soud rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11.7.2002, č.j. 54 Cm 48/2001-35, kterým tento soud uložil žalovanému vydat žalobkyni výpis ze zákonné evidence jím vydaných cenných papírů ISIN CZ 0009086708 k rozhodnému dni 3.1.2001 dle žádosti žalobce ze dne 4.12.2000 tak, že žalobu zamítl.

V odůvodnění rozsudku odvolací soud uvedl, že se zabýval především otázkou, zda v akciové společnosti, která je v likvidaci, svolává valnou hromadu představenstvo anebo zda toto právo přechází na likvidátora. Jestliže svolává valnou hromadu představenstvo, má právo také požádat podle § 184 odst. 2 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) o výpis z registru cenných papírů.

Podle ustanovení § 70 odst. 3 obch. zák. přechází na likvidátora působnost statutárního orgánu v rámci úkolů, které má podle ustanovení § 72 obch. zák. plnit. Představenstvo přestává být zápisem likvidace do obchodního rejstříku ve vztahu ke třetím osobám statutárním orgánem a nemůže jako statutární orgán jednat. Pokud však jde o vnitřní život společnosti, tj. působnost ve vztahu k akcionářům či jiným orgánům společnosti, zůstává představenstvo orgánem společnosti. Protože konání valných hromad je součástí vnitřního života společnosti, zůstává působnost představenstva

v tom směru zachována.

Dále pak odvolací soud dovodil, že valnou hromadu může svolat i likvidátor, může ji však svolat jen tehdy, kdyby bylo představenstvo pasivní anebo kdyby byla důvodem zrušení společnosti neexistence orgánů společnosti.

Problém nastává, jestliže ze zápisu v obchodním rejstříku se jeví, jako by představenstvo společnosti vůbec nebylo, tj. zápis o něm je v rozhodném období vykazován jako vymazaný. To však neodpovídá realitě, protože představenstvo nebylo likvidací zrušeno, přestalo pouze být statutárním orgánem ve shora naznačeném směru.

Obecně uvažováno není správný názor, že by výpis z registru emitenta mohl požadovat jen likvidátor. Je-li však představenstvo z obchodního rejstříku vymazáno, nelze očekávat, že mu bude výpis vydán zcela rutinně. Třetí osoby poměrů ve společnosti zcela neznalé totiž nemohou bez dalšího poznat, kdo má oprávnění žádat výpis z registru emitenta. Jestliže třetí osoby volí opatrnější postup, plníce tak svou povinnost utajovat obsah evidence, jednájí v zásadě správně.

Je notoricky známo, že poměry žalobce jsou z tohoto hlediska nepřehledné a nejisté. Opatrnost byla tedy namísto o to více. Závěr, že žalovaný jednal v rozporu s ustanovením § 64 zákona č. 591/1992 Sb., (o cenných papírech, dále jen „CenP“) tedy není zcela správný již z tohoto důvodu.

V řízení bylo objasněno, že žalobkyně představenstvo měla a že jeho předsedou byl Ing. V. Proto jen to, že žalovaný nejednal protiprávně, neznamená, že by žalobě nemohlo být vyhověno.

Soud prvního stupně vyšel z toho, že předseda představenstva žalobkyně mohl bez dalšího vydat zmocnění k vyžádání a převzetí výpisu ze zákonné evidence zaknihovaných cenných papírů. Jestliže však platí, že i vymazané představenstvo mohlo požádat o výpis, platí i původně zapsaný a později vymazaný způsob jednání představenstva. Poslední zápis o jednání jménem představenstva před zrušením a likvidací stanovil, že jménem představenstva jednájí společně dva jeho členové. Jeden člen představenstva mohl jednat pouze tehdy, jestliže k tomu byl písemně pověřen. P. C., který požadoval vydání výpisu z registru emitenta, k tomu proto nemohla postačovat plná moc vystavená Ing. V., aniž zároveň prokázal, že Ing. V. byl představenstvem písemně pověřen, aby jednal jeho jménem. Takové zmocnění nebylo žalovanému předloženo a nebylo ani tvrzeno ani prokázáno v průběhu celého řízení.

Žádná z plných mocí posuzovaných v řízení proto nemohla být dostatečným základem pro vyžádání výpisu z registru emitenta. „Likvidátor nikdy valnou hromadu nesvolal, tedy bezvýznamná je plná moc ze dne 1.7.2000 (správně 11.7.2000) a za představenstvo nebyla vystavena řádně ani druhá plná moc ze dne 28.12.2000.“ Na jejím základě ostatně nebylo o vydání výpisu žádáno, protože v době výzvy ze dne 4.12.2000 neexistovala. A konečně byl žádán výpis ke dni 3.1.2001, tedy nutně musel být předáván až po tomto okamžiku, nejdříve 4.1.2001. V této době byly obě plné moci prošlé pro uplynutí času a jiné, řádné, zmocnění žalovaný neobdržel.

Je tedy nutno uzavřít, že na základě výzvy ze dne 4.12.2000 nevznikla žalovanému povinnost vydat výpis z registru emitenta. Proto odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále též jen „o.s.ř.“).

V dovolání uvádí, že právní názor odvolacího soudu, že předseda představenstva žalobkyně nemohl jednat jménem představenstva, tj. udělit plnou moc, samostatně, aniž k tomu byl pověřen, je nesprávný. Obchodní zákoník do 1.1.2001 výslovně neupravoval důsledky překročení omezení

jednatelského oprávnění statutárního orgánu vyplývajícího ze stanov, společenské smlouvy nebo z rozhodnutí orgánu právnické osoby. Podle názoru žalobkyně „není pochyb, že i při nedostatku výslovné právní úpravy nemohlo právní úkony právnické osoby uvedené omezení, které je pouze vnitřní povahy a které se nestane jiným ani zveřejněním, zneplatňovat právní úkony vůči třetím osobám, kdy došlo k překročení dohodnutého omezení.“ Žalobkyně se proto domnívá, že plná moc ze dne 1.7.2000 (správně 11.7.2000) byla „z toho hlediska zcela perfektním právním úkonem a pan P. S. (správně má být C.) byl k vyžádání služby u žalovaného zmocněn v souladu se zákonem.“

Žalobkyně nesouhlasí ani s tím, že pro daný případ není rozhodná ani plná moc ze dne 28.12.2000. Odvolací soud „označil uvedený právní úkon za bezvýznamný, protože na jeho základě nebylo vyhotovení výpisu žádáno.“ Žalobkyně se domnívá, že i plná moc udělená dodatečně jako reakce na požadavek žalovaného může zhojit případný nedostatek žádosti o výpis z registru emitenta a po jejím doručení by měl žalovaný postupovat v souladu se zákonem a svými vnitřními předpisy. A konečně není žalobkyni jasné, proč odvolací soud dospěl k závěru, že ke dni 4.1.2001 byly obě plné moci „prošlé“ pro uplynutí času. První plná moc nebyla nijak časově omezena a druhá plná moc ze dne 28.12.2000 platila do 31.12.2001.

Dovatelka požaduje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Dovolací soud se nejprve - v intencích námitky vymezené v dovolání - zabýval tvrzením dovoatelky, že neupravoval-li obchodní zákoník do 1.1.2001 výslovně důsledky překročení omezení jednatelského oprávnění statutárního orgánu vyplývající ze stanov, společenské smlouvy nebo z rozhodnutí orgánu právnické osoby, nemohlo při nedostatku výslovné právní úpravy omezení jednatelského oprávnění ve stanovách, které je pouze vnitřní povahy a které se nestane jiným ani zveřejněním, „zneplatňovat“ právní úkony právnické osoby vůči třetím osobám, jestliže došlo k překročení dohodnutého omezení.

Ustanovení § 191 odst. 1 obch. zák. ve znění platném v době udělení plných mocí k vyžádání výpisu z registru emitenta (ze dne 11.7.2000 a ze dne 28.12.2000) určovalo, že nevyplývá-li ze stanov něco jiného, jedná jménem společnosti navenek každý člen představenstva. Způsob jednání jménem společnosti se podle ustanovení § 28 odst. 1 písm. e) obch. zák. zapisoval do obchodního rejstříku. Ze skutkových zjištění odvolacího soudu, která dovoatelka nenapadá, a ze kterých dovolací soud vychází, vyplývá, že poslední zápis o jednání jménem představenstva žalobkyně před jejím zrušením a vstupem do likvidace stanovil, že jménem představenstva jednají společně dva jeho členové. Jeden člen představenstva mohl jednat pouze tehdy, jestliže k tomu byl písemně pověřen.

Závěr dovoatelky, že uvedené ustanovení, je pouze omezením vnitřní povahy a „nestane se jiným ani zveřejněním,“ není správný. **Ustanovení stanov o způsobu jednání právnické osoby není vnitřním omezením jednatelského oprávnění ve smyslu ustanovení § 191 odst. 2 obch. zák. Za taková omezení lze považovat pouze omezení, která zakazují představenstvu jako celku nebo osobám jednajícím jménem představenstva, a tedy i jménem společnosti, učinit určitý právní úkon či právní úkony anebo takový úkon podmiňují (např. předchozím souhlasem valné hromady).**

Jestliže však stanovy akciové společnosti určují odchylně od třetí věty ustanovení § 191 odst. 1 obch. zák. způsob jednání jménem společnosti, což se následně zapisuje do obchodního rejstříku (v projednávané věci tak, že jménem představenstva žalobkyně jednají společně

dva jeho členové nebo jeden člen, jestliže k tomu byl písemně pověřen), nejde o vnitřní omezení jednatele oprávnění, ale o stanovení odchylného způsobu jednání jménem společnosti, což citované ustanovení obchodního zákoníku umožňuje bez jakéhokoli omezení.

Z uvedeného vyplývá, že závěr odvolacího soudu o tom, že předseda představenstva společnosti nemohl bez pověření předepsaného stanovami udělit sám plnou moc k vyžádání výpisu z registru emitenta, je správný.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu je správné, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 1 o.s.ř. zamítl.

O nákladech dovolacího řízení rozhodl dovolací soud podle ustanovení § 243b odst. 4, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř., neboť ze spisu se nepodává, že by žalovanému, který měl ve věci plný úspěch, vznikly náklady řízení, o jejichž úhradě by musel soud rozhodnout.

Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný.

V Brně 23. září 2003

JUDr. Ivana Štenglová, v.r.

předsedkyně senátu